

‘Vaagheid maakt waarheid dof’

‘Mediapriester’ Bodar over zijn optredens in Nederland en zijn kluizenaarschap in Rome. “Een ideale oplossing.”

ed arons

KN was op bezoek bij Antoine Bodar. In de Amsterdamse binnenstad voert een steile trap omhoog naar het appartement dat haast doorzakt van de duizenden boeken die alle wanden bedekken. In Nederland heeft hij een volle agenda met spreekbeurten en mediaoptredens. Hij genereert daarmee in zijn eentje waarschijnlijk net zo veel publiciteit als alle andere kerkelijke uitingen bij elkaar. Daarna reist hij terug naar Rome, waar hij in de luwte weer op verhaal kan komen.

****Wat gaat voor: celebreren of debatteren?***

“Het gaat heel goed samen. Het mooiste van priester zijn is het celebreren, maar bij mij is er de combinatie. Aan de ene zijde de liturgie en dus ook de prediking en de bediening van de sacramenten en aan de andere kant de zalen en radio en tv. Dat laatste wordt in Nederland zelden gezien als ‘pastoraal’, terwijl het dat zeker is. Een leraar is immers ook een herder. Zoals het op een universiteit niet enkel gaat om leren, maar ook om het vormen van mensen. Het betreft de hele mens.”

****Maakt het verschil dat je priester bent als je bij ***Pauw & Witteman*** op de stoel zit?***

“Dat ik er als priester zit heeft toch een andere dimensie in de media. Omdat de woorden die jij spreekt als priester anders worden gewogen, ik spreek immers altijd namens de Kerk. Ik houd er altijd rekening mee, als tweede natuur, hoe de Kerk erover denkt. In de periode dat ik in Rome woon, heb ik me veel meer verdiept in de theologie dan voordien. Vroeger sprak ik meer vanuit mijn intuïtie – ik had natuurlijk theologie gestudeerd. Maar het rare is dat ik er nooit over hoeft na te denken wat de Kerk ergens mee bedoelt. Ik weet intuïtief wat de Kerk bedoelt, omdat die zulke heldere lijnen uitzet. Dat geldt voor de leer, maar ook voor de moraal. Je moet gewoon nadenken en dan komt het vanzelf naar boven.”

****Frappant dat jij je staande hebt weten te houden bij ***Barend & Van Dorp***, vooral in het gezelschap van Jan Mulder, die altijd zo snerend over de Kerk doet.***

“Daar zit een verhaal achter. Toen ik bij de KRO het televisieprogramma ***Eeuwig gaat voor ogenblik*** verzorgde, schreef hij er een keer over als ‘Ballet van de wellevendheid’. Dat was een heel groot compliment. Daarna ben ik hem nog een keer tegengekomen. Toen ik dus bij ***Barend & Van Dorp*** hem weer eens tegenkwam en mijn antwoorden gaf, ben ik overeind gebleven. En dat kon hij kennelijk wel waarderen.”

****Je weet mensen voor je te winnen die normaal gesproken vijandig staan ten aanzien van de katholieke Kerk.***

“Dat schijnt zo, ja. Daar staat tegenover dat er ook mensen zijn die mij liever überhaupt niet zien. Ik ben nogal uitgesproken. Ik houd van helder en duidelijk spreken. Zoals bij paus Benedictus, ook toen hij nog kardinaal Ratzinger was. Vaagheid maakt waarheid dof. Dat vind ik een van de voordelen van mijn publieke optreden, dat je gewoon de dingen bij hun naam kunt noemen. Dat betekent dat sommige mensen – ondanks dat ik katholiek ben en ook nog priester – mij kunnen verdragen, terwijl er ook mensen zijn die mij daarom niet kunnen verdragen.”

****Wat doe je met al die reacties?***

“Pastorale brieven krijg ik doorgestuurd, daar heb ik al bijna een dagtaak aan. Scheldpartijen krijgen een standaardbrief, dat ze kinderen van God zijn of woorden van gelijke strekking. Daar ga ik mijn energie niet aan besteden. Maar dat geldt ook voor mensen die me eindeloos de lucht in steken. Dat hoeft ook niet.”

****Soms zul je de kritiek krijgen: ‘Die Bodar die moet weer zo nodig.’***

“Kijk, als ze mij niet uitnodigen, dan kom ik niet op de buis of de radio. Ik kan me nog herinneren dat de kritiek heel groot was van de kant van critici van de Kerk, van de Acht Mei Beweging. Sindsdien ben ik naar Rome gegaan en dat is onhandig, maar nu word ik overgevlogen.”

****Ze dachten dat ze je kwijt waren...***

(lacht, daarna weer ernstig) “Moet ik zo nodig? De media zijn gaandeweg mijn pastoraat geworden, dus in zoverre is het nodig en zie ik het als mijn werk.”

****In hoeverre kwetst kritiek je?***

“Er is zeker kritiek die kwetst. Laatst stond in ***Ad Valvas***, het universiteitsblad van de Vrije Universiteit, iets over ‘de onvermijdelijke Bodar’. Daar erger ik me aan. Of ‘het instituut Bodar’, zo word ik ook al genoemd. Ja, dat is niet vrolijk. Maar dat kwetst me niet echt. Wel wanneer mensen echt beledigend zijn. In het kader van de Boekenweek schreef ik ooit in ***Trouw*** een open brief aan God, een genre dat je ook vindt bij Augustinus. Daar is geweldige kritiek op gekomen in kranten en brieven. De uitwerpselen kwamen hier door de brievenbus binnen. Iemand stuurde me een doornenkroon. Die heb ik bewaard. (wijst naar de muur achter zich) Soms laat ik zaken een tijdje ongelezen en haal na een tijdje diep adem en lees alles in één keer door. Mensen zeggen me dan dat ik eelt op mijn ziel nodig heb. Maar dat heb ik liever niet.”

****Is Rome een toevluchtsoord om bij te komen na je optreden in Nederland?*****

“Dat is het in de loop van de tijd geworden. Ik ben twee keer uit Nederland weggestuurd. Eindelijk weg van alle kritiek, dacht ik. Het is plezierig voor mij om te celebreren, om een zaal toe te spreken, om een podium te hebben op de radio, voor tv of in de krant. Dat is één kant van mijn karakter. Maar de andere kant van mij is om in een stil huis te zitten en dat is in hoofdzaak in Rome. Daarenboven woon ik in een priestergemeenschap. Dat vind ik aangenaam. Daar komt bij dat ik niet voor mezelf hoeft te zorgen. Een ideale oplossing.”

****Rome is je thuis geworden?*****

“Ik leef er in een priesterhuis en ben dus altijd gast. Ik kan er geen schilderij verhangen of een bank buiten zetten. Maar ondanks dat voel ik me er het meeste thuis. Dat heeft te maken met het klimaat, zowel letterlijk als figuurlijk. Het is warmer, er is meer zon, maar ook in de figuurlijke betekenis: het is een internationale stad, de eeuwen spreken je toe, je staat er in een groot perspectief. Ik heb ook meer afstand genomen van Nederland wegens de verlomping enerzijds, maar ook door het recht-toe-recht-aan, ‘doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg’. Als je je kop boven het maaiveld uitsteekt gaat ie eraf. Wat niet zo leuk is.”

****Voorals het je eigen kop is...*****

“Inderdaad. Daarom woon ik liever niet meer hier – hoewel ik ook heel veel vriendelijke mensen ken in Nederland. Bovendien houd ik van de anonimiteit in Rome en heeft de stad alle boeken die je maar nodig kunt hebben. Het liefst zou ik mijn Amsterdamse appartement overplaatsen naar Rome, met alle boeken. Maar dat is niet mogelijk... Ik hoop er oud te worden.”

*****Ed Arons sprak drie uur met Antoine Bodar. Zaterdag 12 en 19 januari is dat gesprek te beluisteren op GrootNieuws Radio, 1008 AM.**

Op www.katholieknieuwsblad.nl vindt u enkele andere onderdelen van dit interview over liturgie en over Bodars priesterroeping.***